

Kierunki wsparcia rozwoju ekonomii społecznej

Krzysztof Więckiewicz

Streszczenie: Artykuł traktuje o planowanych kierunkach wsparcia rozwoju ekonomii społecznej, w aspekcie strategicznym, prawnym, finansowym i edukacyjnym, które znajdą odzwierciedlenie m.in. w wybranych zintegrowanych strategiach rozwoju kraju, projekcie Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej, projekcie ustawy o przedsiębiorstwie i przedsiębiorczości społecznej.

Stanowi także przegląd aktualnie podejmowanych działań w tym obszarze, w tym prac Zespołu ds. rozwiązań systemowych w zakresie ekonomii społecznej, wdrożenia pilotażu funduszu pożyczkowego dla przedsiębiorstw społecznych, budowania infrastruktury wsparcia podmiotów ekonomii społecznej, m.in. poprzez wdrożenie Systemu akredytacji i standardów działania instytucji wsparcia ekonomii społecznej AKSES, kreowania „marki” ekonomii społecznej.

Słowa kluczowe: Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej, Zespół ds. rozwiązań systemowych w zakresie ekonomii społecznej, fundusz pożyczkowy, infrastruktura wsparcia podmiotów ekonomii społecznej.

Wprowadzenie

Za truizm można byłoby uznać twierdzenie, że sam rynek nie jest wystarczającą odpowiedzią na wszystkie problemy współczesności, takie jak bezrobocie, ubóstwo, brak dostępu do podstawowych usług społecznych, np. usług opiekuńczych. Jednocześnie nie znaleziono jeszcze narzędzia, które mogłoby równoważyć niedoskonałości rynku i umożliwić pełne wykorzystanie potencjału kapitału ludzkiego pozostającego poza głównym nurtem życia społecznego i zawodowego. Konieczne jest poszukiwanie takich rozwiązań, które – w ramach wyznaczonych przez zasadę wolnej konkurencji – będą łączyć społeczną sprawiedliwość, ekonomiczną efektywność i demokratyczne mechanizmy.

Podmioty ekonomii społecznej mają potencjał do odegrania tej istotnej roli, tj. do partycypowania w rozwoju społeczności lokalnych, w budowie społeczeństwa obywatelskiego, poszukiwaniu innowacyjnych rozwiązań problemów społecznych. Konieczność wspierania ich rozwoju nie wynika wyłącznie z przesłanek natury aksjologicznej, ale także z racjonalnej kalkulacji – zdefiniowanej poprzez pojęcie społecznej wartości dodanej wskazującej na konkretne praktyczne konsekwencje odnoszące się do ograniczenia transferu socjalnego i poprawy gospodarowania finansami publicznymi.

Działania doraźne w tym zakresie muszą zostać zastąpione przez rozwiązania systemowe, które mają na celu włączenie ekonomii społecznej do głównego nurtu polityk publicznych, szczególnie, że jest to kwestia horyzontalna, wpisująca się w misję wielu instytucji – zarówno publicznych, jak

i prywatnych, na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym. Z tego powodu konieczne jest działanie w duchu partnerstwa i uwzględnianie całej różnorodności aktorów – rządu, samorządu, organizacji pozarządowych, nie wyłączając sektora biznesu. Polski model ekonomii społecznej jest, w pewnym sensie, definiowany poprzez tę różnorodność, heterogeniczność otoczenia, jak i form podmiotów ekonomii społecznej.

Projektowanie systemu wsparcia ekonomii społecznej z wielu względów nie jest zadaniem łatwym – począwszy od enigmatyczności samego pojęcia (czyli odpowiedzi na pytanie – jakie podmioty zaliczamy do kategorii podmiotów ekonomii społecznej/przedsiębiorstw społecznych?), czy wyboru konkretnego paradygmatu warunkującego diagnozę i kierunki interwencji. Problem ten pojawia się szczególnie wyraźnie w kontekście konstruowania dokumentów krajowych i europejskich. Określenie nawet dość ogólnych ram, które mogłyby pomieścić praktykę krajów członkowskich, okazuje się być dużym wyzwaniem. To niezmiernie istotne, ponieważ w Komunikacie Komisji Europejskiej (KE) pt. *Inicjatywa na rzecz przedsiębiorczości społecznej* Komisja umieściła gospodarkę społeczną i innowacje społeczne w samym centrum swoich zainteresowań, pod względem zarówno spójności terytorialnej, jak i poszukiwań oryginalnych rozwiązań problemów społecznych, w szczególności walki z ubóstwem

NOTA O AUTORZE

Krzysztof Więckiewicz – Dyrektor Departamentu Pożytku Publicznego w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej.

i wykluczeniem, w ramach swojej strategii „Europa 2020”. W tym aspekcie KE proponuje takie działania, jak: ułatwienie dostępu do finansowania prywatnego, tworzenie narzędzi do lepszego poznania sektora i lepszego eksponowania przedsiębiorczości społecznej, wzmocnienie potencjału zarządczego, profesjonalizacja i tworzenie sieci przedsiębiorstw społecznych oraz szereg innych kierunków wsparcia.

To istotna deklaracja, podobnie jak powołanie przy KE Grupy Ekspertów ds. przedsiębiorczości społecznej (fr. Groupe d'Experts de la Commission sur l'entrepreneuriat social, GECES). Powstało szereg dokumentów wyznaczających kierunki wsparcia ekonomii społecznej, np. *Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie europejskich funduszy na rzecz przedsiębiorczości społecznej, Akt o jednolitym rynku, rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Programu Unii Europejskiej na rzecz przemian i innowacji społecznych*.

Kolejne pytanie dotyczy legitymacji do rozstrzygnięcia sporu i podjęcia decyzji odnośnie wyboru kierunków interwencji i określenia priorytetów, ograniczonych chociażby przez możliwości budżetu państwa, które są kluczowe dla rozwoju ekonomii społecznej – czy system powinien być wypracowany oddolnie, czy też odpowiedzialność spoczywa na administracji publicznej? Implikuje to konieczność realizowania działań na rzecz samoorganizacji, wyłonienia grona reprezentatywnych organizacji, które mogłyby występować w imieniu sektora ekonomii społecznej w całej jego różnorodności.

Próbą ustanowienia takiego ciała doradczego było powołanie przez Prezesa Rady Ministrów Zespołu ds. Rozwiązań Systemowych w Zakresie Ekonomii Społecznej, złożonego z przedstawicieli administracji publicznej, sektora ekonomii społecznej, Trójstronnej Komisji ds. Społeczno-Gospodarczych, środowisk naukowych. Partycypacyjny i demokratyczny charakter podejmowania decyzji, charakterystyczny dla podmiotów ekonomii społecznej, musiał znaleźć swoje odzwierciedlenie także w sposobie tworzenia polityk publicznych w tym obszarze. Zadaniem Zespołu jest wypracowanie rekomendacji dotyczących ram prawnych, finansowych i programowych funkcjonowania podmiotów ekonomii społecznej w Polsce, a także systemu edukacji w tej sferze. Obecnie trwają prace nad nowelizacją zarządzenia powołującego Zespół, w wyniku której zostaną poszerzone kompetencje Zespołu i zostanie rozbudowana reprezentacja

administracji publicznej i podmiotów działających w obszarze ekonomii społecznej.

1. Kontekst strategiczny

Kontekst strategiczny tworzenia konkretnych polityk publicznych, w tym w obszarze przedsiębiorczości społecznej, wyznaczać będą Długookresowa i Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju oraz dziewięć zintegrowanych strategii rozwoju kraju. Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej starało się umieścić ekonomię społeczną przynajmniej w kluczowych dla tego tematu projektach strategii, m.in. dotyczących kapitału społecznego, kapitału ludzkiego, sprawnego państwa, rozwoju wsi, innowacyjności gospodarki. Najwięcej miejsca poświęcono ekonomii społecznej w projekcie Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego. Operacjonalizację jej zapisów ma stanowić projekt Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej (KPRES), przygotowywany przez Grupę Strategiczną działającą w ramach ww. Zespołu. Mamy nadzieję na przedyskutowanie projektu z praktykami, działającymi w obszarze ekonomii społecznej, licząc na konstruktywne uwagi i pomysły. Pierwsza publiczna odsłona projektu miała już miejsce. Można się z nim zapoznać m.in. na stronie www.pozytek.gov.pl.

Program jest syntetycznym zestawieniem koncepcji wypracowanych we współpracy z teoretykami i praktykami w obszarze ekonomii społecznej, m.in. w ramach projektu ZSWES i „Partnerstwo na rzecz instytucjonalizacji ekonomii społecznej” (Działanie 1.2 PO KL). Planuje się, że będzie podstawą projektowania wsparcia dla sektora ekonomii społecznej w przyszłym okresie programowania.

Niniejszy artykuł jest próbą dokonania przeglądu najważniejszych kierunków interwencji, które zaplanowano w projekcie KPRES i działań, które zostały już podjęte.

1.1. Ramy prawne

Grupa Prawna działająca w ramach Zespołu, opracowała projekt ustawy o przedsiębiorczości społecznej i przedsiębiorstwie społecznym, który był poddany wielu konsultacjom, m.in. za pomocą ankiety internetowej, w czasie seminariów itp. Celem projektu jest usystematyzowanie kwestii związanych z przedsiębiorczością społeczną, przede wszystkim

natomiast wypracowanie definicji poprzez wskazanie kryteriów, jakie musi spełnić podmiot ubiegający się o status przedsiębiorstwa społecznego. Z jednej strony, oznacza to, że wszystkie podmioty ekonomii społecznej będą funkcjonowały na dotychczasowych zasadach, ale tylko pewien ich procent będzie mógł korzystać z określonych uprawnień nadanych przez ustawę. Z drugiej strony, podobnie jak ma to miejsce w przypadku statusu organizacji pożytku publicznego, posiadanie statusu przedsiębiorstwa społecznego będzie się wiązało z koniecznością wypełniania określonych obowiązków i spełniania wysokich standardów. Wyróżnione zostaną dwa obszary działania przedsiębiorstw społecznych, tzn. reintegracja zawodowa i społeczna oraz usługi społeczne interesu ogólnego o charakterze nieekonomicznym. Na mocy ustawy zostanie powołana Izba Przedsiębiorców Społecznych, w której wszystkie przedsiębiorstwa społeczne byłyby zrzeszone z mocy prawa. Zadaniem Izby będzie sprawowanie kontroli nad wypełnianiem przez przedsiębiorstwo społeczne obowiązków określonych w ustawie.

Ustawa będzie miała charakter porządkujący – dookreślenie, czym są przedsiębiorstwa społeczne pomoże w planowaniu wsparcia, a jednocześnie wzmocni ich pozycję.

Poza ustawą KPRES wskazuje także na potrzebę uregulowania takich obszarów, jak: zatrudnianie osób niepełnosprawnych w ramach procesu reintegracji społecznej i zawodowej oraz systemu wsparcia na rzecz aktywizacji zawodowej w sektorze ekonomii społecznej.

1.2. Finansowanie

Prymat celów społecznych nad ekonomicznymi, będący cechą konstytutywną podmiotów ekonomii społecznej, nie może przysłańać faktu, że realizacja celów społecznych jest możliwa jedynie pod warunkiem osiągnięcia przez te podmioty stabilności finansowej. Wychodząc z tego założenia, szczególnie nacisk powinien zostać położony na wsparcie finansowe przedsiębiorstw społecznych – wsparcie rozumiane nie tylko jako dostęp do dotacji, pożyczek czy poręczeń, ale przede wszystkim jako przygotowanie ich do samodzielnego funkcjonowania i konkurencyjności z innymi podmiotami na wolnym rynku, chociażby poprzez system doradztwa, czy też usług (księgowych, prawnych itp.) w początkowym etapie

ich funkcjonowania. Jest to zresztą myśl przewodnia planowanych rozwiązań. Chodzi o wzmocnienie pozycji ekonomicznej i samodzielności rynkowej przedsiębiorstw społecznych, stopniowe odcięcie od dotacji, a tym samym wyjście z pułapki stygmatyzacji – konotacji sprowadzających się wyłącznie do kwestii wykluczenia społecznego i integracji społecznej.

Dostęp do zwrotnych środków finansowych dla podmiotów ekonomii społecznej jest utrudniony nie tylko przez nienajlepszą kondycję finansową części z nich (powodującą trudności w zabezpieczeniu spłaty pożyczki), ale także przez wzgląd na szczególnie charakter przedsiębiorstw społecznych i ich społeczną misję, która nie zawsze da się przełożyć na wskaźniki czysto finansowe, czytelne dla banków i instytucji finansowych.

Pierwszym krokiem na drodze do budowy infrastruktury wsparcia finansowego będzie uruchomienie pilotażu funduszu pożyczkowego dla przedsiębiorstw społecznych, będącego wynikiem współpracy pomiędzy Ministerstwem Pracy i Polityki Społecznej, Ministerstwem Rozwoju Regionalnego, Bankiem Gospodarstwa Krajowego oraz Grupą Finansową.

Dnia 19 lipca br. Władysław Kosiniak-Kamysz, Minister Pracy i Polityki Społecznej oraz Dariusz Daniluk, Prezes Zarządu Banku Gospodarstwa Krajowego, podpisali umowę o dofinansowaniu projektu systemowego pod nazwą „Wsparcie inżynierii finansowej na rzecz ekonomii społecznej”, realizowanego w ramach Działania 1.4. PO KL. Projekt będzie dysponować budżetem w wysokości 30 mln zł. Operatorem środków jest Bank Gospodarstwa Krajowego, który, pełniąc w tym projekcie rolę beneficjenta systemowego, wybierze w trybie ustawy Prawo zamówień publicznych pośredników finansowych dla pięciu makroregionów odpowiadających lokalizacyjnie obecnym obszarom oddziaływania Centrów Ekonomii Społecznej. Poszczególne makroregiony obejmują następujące województwa:

1. kujawsko-pomorskie, łódzkie, mazowieckie,
2. lubelskie, podkarpackie, podlaskie,
3. dolnośląskie, lubuskie, wielkopolskie, opolskie,
4. pomorskie, warmińsko-mazurskie, zachodniopomorskie,
5. małopolskie, śląskie, świętokrzyskie.

Pożyczki na preferencyjnych warunkach – w wysokości do 100 tys. zł – będą wypłacane w okresie realizacji projektu, czyli do czerwca 2015 r. Natomiast w okresie monitorowania, który będzie trwał maksymalnie 5 lat od czasu udzielenia ostatniej pożyczki, jest przewidziany zwrot wypłaconych środków do Funduszu Powierniczego zarządzanego przez BGK. Pod koniec tego okresu zapadnie decyzja w sprawie kontynuacji działalności Funduszu Powierniczego, w oparciu o wyniki przeprowadzonego badania jego efektywności.

Szacuje się, że zostanie udzielonych ok. 250 pożyczek. Adresatami projektu będą podmioty ekonomii społecznej prowadzące działalność gospodarczą, m.in. spółdzielnie socjalne, organizacje pozarządowe. O ostatecznym kształcie kryteriów dostępu zdecyduje Komitet Sterujący projektu.

Ważnym elementem pilotażu będzie świadczenie doradztwa na rzecz podmiotów, które otrzymają pożyczkę. Istotne jest wzmocnienie ośrodków wsparcia ekonomii społecznej w zakresie świadczenia doradztwa biznesowego poprzez system szkoleń zaplanowanych w ramach projektu ZSWES. Ośrodki zostaną przygotowane do udzielania doradztwa przedsiębiorstwom społecznym – na etapie weryfikacji pomysłów i tworzenia biznesplanów.

Kolejnym elementem systemu wsparcia finansowego powinien być fundusz poręczeniowy, którego utworzenie postulują m.in. członkowie Grupy Finansowej działającej w ramach Zespołu.

Narzędziem budowania stabilnej pozycji rynkowej przedsiębiorstw społecznych, której warunkiem jest stworzenie możliwie szerokiej bazy odbiorców, mogą być także klauzule społeczne. Należy w tym miejscu podkreślić, że nie zostały one zaprojektowane bezpośrednio jako narzędzie wspierania rozwoju ekonomii społecznej. Niewątpliwie jednak może ono przyczyniać się do wzmocnienia pozycji rynkowej przedsiębiorstw społecznych. W chwili obecnej skala wykorzystania klauzul społecznych nie jest satysfakcjonująca. Jeśli chodzi o bariery, to przede wszystkim podnoszona jest kwestia niewystarczającego upowszechnienia wiedzy na temat klauzul społecznych, zwłaszcza w odniesieniu do praktycznych aspektów jego wdrożenia, tzn. przełożenia zapisów ustawowych na język procedury przetargowej, co z kolei rodzi obawę o błędne zastosowanie narzędzia.

Planowane jest podjęcie szeregu działań mających na celu upowszechnienie klauzul spo-

łecznych. W ramach specjalnie wyodrębnionego komponentu w projekcie ZSWES zakłada się opracowanie podręcznika na temat stosowania klauzul społecznych w prawie zamówień publicznych (zawierającego m.in. przykładowe wzory dokumentów), podniesienie poziomu wiedzy pracowników administracji publicznej w zakresie stosowania klauzul społecznych, upowszechnienie i promocję tematyki społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych. Powstanie Grupa Robocza ds. Klauzul Społecznych, w skład której wejdą przedstawiciele partnerstwa, Departamentu Pożytku Publicznego w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej, Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich, Ministerstwa Rozwoju Regionalnego oraz Grupy Prawnej działającej w ramach Zespołu ds. Rozwiązań Systemowych w Zakresie Ekonomii Społecznej. Uczestnictwo w planowanych działaniach zadeklarował także Urząd Zamówień Publicznych. Kwestia klauzul społecznych jest także w ostatnim czasie podejmowana przez A. Kozłowską-Rajewicz, Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania.

1.3. Infrastruktura wsparcia

Ważnym wyzwaniem jest stworzenie stabilnego systemu wsparcia instytucjonalnego dla inicjatyw z obszaru ekonomii społecznej, ze szczególnym naciskiem na określenie i wdrożenie standardów usług świadczonych przez ośrodki wspierania ekonomii społecznej. W tym celu stworzono *System akredytacji i standardów działania instytucji wsparcia ekonomii społecznej AKSES* w ramach projektu ZSWES. Podstawowym celem systemu jest wzmocnienie funkcjonalnego i instytucjonalnego ładu w sektorze ekonomii społecznej oraz podniesienie efektywności wydatkowania środków publicznych asygnowanych dla tego sektora. Poddanie się procesowi akredytacji w ramach systemu zapewni udział w konkursach tym podmiotom, które w sposób trwały, kompleksowy i odpowiedzialny chcą wspierać ekonomię społeczną, także poza bieżącymi projektami w ramach PO KL czy środków kolejnej perspektywy finansowej. W czerwcu i lipcu br. zostały przeprowadzone pilotażowe audyty w wybranych OWES, które miały na celu weryfikację zaproponowanych standardów i systemu ich kontroli.

Podjęto także działania mające na celu utworzenie Krajowego Centrum Ekonomii Społecznej (KCES),

w ramach struktury Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej. KCES ma być odpowiedzialny za kreowanie i wspieranie rozwoju ekonomii społecznej oraz promocję partnerskiego podejścia do rozwiązywania problemów społecznych, poprzez np. rzecznictwo (m.in. monitorowanie obowiązujących rozwiązań prawnych w zakresie ekonomii społecznej), wzmocnienie instytucjonalne ekonomii społecznej, upowszechnianie wiedzy o ekonomii społecznej.

1.4. Aspekt lokalny – partnerstwo

W świetle zasady pomocniczości poziom regionalny i lokalny należy uznać za kluczowy, jeśli chodzi o zapewnienie efektywności wsparcia. Funkcjonowanie podmiotów ekonomii społecznej jest wpisane w krajobraz lokalny. Bazują one na zasobach lokalnej społeczności i odpowiadają na jej potrzeby – związane chociażby z dostępem do usług użyteczności publicznej, aktywizacją osób starszych, redukcją bezrobocia itp. Stąd konieczność budowania społecznie odpowiedzialnego terytorium, czyli tworzenia szerokich i trwałych sieci współpracy z samorządami, sektorem pozarządowym, biznesem, a także sieci branżowych, takich jak klastry.

Planowanie tego typu działań musi zakładać duży poziom decentralizacji oraz zaangażowania samorządu lokalnego, jak i wszystkich interesariuszy budujących lokalną wspólnotę. Jest to także szansa na tworzenie polityk publicznych nie tylko w sposób demokratyczny, deliberytywny, ale także zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju.

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej wydało *Wytyczne do przygotowania i realizacji wieloletniego planu działań na rzecz rozwoju instytucji sektora ekonomii społecznej i jej otoczenia w regionie*, we współpracy z Ministerstwem Rozwoju Regionalnego. Dokument ten jest przeznaczony dla Regionalnych Ośrodków Polityki Społecznej, które są beneficjentami Poddziałania 7.1.3. Priorytetu VII PO KL oraz Instytucji Pośredniczących i Instytucji Wdrażających PO KL. Wytyczne, będące metodologicznym wsparciem dla jednostek samorządu województwa, umożliwiają ujednoczenie przygotowania i realizacji planu we wszystkich województwach.

Ponadto KPRES w wielu miejscach podkreśla rolę samorządów wojewódzkich w kreowaniu polityk publicznych w obszarze ekonomii społecznej.

Zakończenie – ekonomia społeczna, czyli co?

Zmierzając do podsumowania planów związanych ze wsparciem ekonomii społecznej, wspomnę na koniec o kwestiach, od których równie dobrze można byłoby zacząć niniejsze rozważania. Stanem idealnym byłby moment, w którym podmioty ekonomii społecznej będą mogły samodzielnie „bronić się” na wolnym rynku – dzięki jakości swoich usług i towarów, ale także dzięki rozpoznawalności idei/„marki” ekonomii społecznej, czy też przyzwyczajeniu konsumentów do dokonywania odpowiedzialnych wyborów. Zmiany w świadomości społecznej nie dokonują się oczywiście w krótkim czasie! Niebagatelną rolę do odegrania ma tu edukacja – możliwie na najwcześniejszym etapie życia, edukacja poprzez uczestnictwo w życiu lokalnej społeczności, aktywne działanie na jej rzecz, położenie nacisku na współpracę w miejsce współzawodnictwa, a także uwzględnienie, przynajmniej w programach nauczania, treści związanych ze społeczeństwem obywatelskim i przedsiębiorczością społeczną. Nad rekomendacjami w tym obszarze oraz ich praktycznym wdrożeniem pracuje Grupa Edukacyjna działająca w ramach Zespołu ds. Rozwiązań Systemowych w Zakresie Ekonomii Społecznej.

Prezentowane zamierzenia to zaledwie wycinek działań podejmowanych przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej. Wystarczy wspomnieć tu jeszcze m.in. o Priorytecie IV *Rozwój przedsiębiorczości społecznej* w ramach Programu Operacyjnego Fundusz Inicjatyw Obywatelskich 2009-2013. Planowane jest też uruchomienie projektu systemowego pod nazwą „System wzmacniania potencjału i kompetencji sektora spółdzielczości socjalnej oraz stworzenie sieci współpracy z instytucjami rynku pracy oraz pomocy i integracji społecznej”. W jego ramach zaprojektowano m.in. następujące zadania: analizę aktualnych barier i ograniczeń w funkcjonowaniu spółdzielni socjalnych, przygotowanie pracowników administracji publicznej (w szczególności jednostek samorządu terytorialnego, instytucji rynku pracy, pomocy i integracji społecznej), do systemowych działań na rzecz spółdzielczości socjalnej jako formy aktywizacji zawodowej oraz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu, stworzenie sieci wsparcia i współpracy na poziomie krajowym.

Mam nadzieję, że partnerska formuła tworzenia ww. rozwiązań systemowych przyczyni się do konstruowania efektywnych narzędzi wsparcia ekonomii społecznej (w ramach elastycznej, „uczącej się” struktury, umożliwiającej reakcję na nowe okoliczności),

a także do stworzenia pozytywnej atmosfery wokół tematu ekonomii społecznej, która będzie sprzyjać powstawaniu i wdrażaniu innowacyjnych i kreatywnych koncepcji.

Directions of support social economy development

Abstract: The article deals with planned directions of social economy support in the strategic, financial and educational aspects that are reflected i.e. in selected integrated strategies of national development, the project of National Plan for Social Economy Development and in the bill on social firm and social entrepreneurship. It is also a review of presently taken actions in this area, including the works of Task Force for System Solutions in the Scope of Social Economy, introduction of loan fund for social firms, developing infrastructure supporting social economy entities, through the introduction of the System of credentials and standards for institutions supporting social economy AKSES and creating the brand for social economy.

Key words: social economy, social firm, social economy entity, Task Force for System Solutions in the Scope of Social Economy, National Plan of Social Economy Development, social reintegration, social economy support system.